СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗА[illegible]ОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 240. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 15 жовтня 1931. — VOL. XXXIX. No. 240. Jersey City, N. J., Thursday, October 15, 1931. THREE CENTS.

У ВАШИНҐТОНІ ГОВОРИТИМУТЬ ПРО ДАНЦІҐСЬКИЙ КОРИДОР.

ВАШИНГТОН. — У вашинґтонській ґазеті „Вашинґтон Стар" поміщено артикул у справі данціґського коридора. В нім говориться про те, які труднощі ставить Польща подорожуючим через цей коридор. Між іншим автор статті подає, що польські урядники відобрали одного разу шаблі загcenthраничним військовим аташе, котрі вибиралися з Берліна до Східніх Прус, щоби приглянутися німецьким маневрам.

Автор подає далі, що французький премієр Ляваль буде рад послухати американської опінії в справі коридора, і є тої думки, що Німці дістануть назад коридор, а Польща задержить залізничу лінію до Ґдині. Така розвязка причиниться, на думку автора, до польсько-німецького зближення на економічнім полі.

Тасама ґазета подає ще другий артикул, у якім є теж мова про те, що французький премієр, коли прибуде до Вашинґтону, буде обговорювати також справу коридора. Він припускає, що Америка не заявиться ні за Польщу ні за Німеччину.

Оті пологоски дуже обурили польську пресу та занепокоїли Польщу. Уважають їх, як звичайно, „німецькими інтриґами".

ПАТРІОТИЧНІ КИТАЙЦІ.

ГАВАНА. — Китайські купці міста Сантіяґо зібрали на вічу $5,000 і відослали їх китайському урядови на боротьбу з Японцями. Купці зобовязалися далі відступити урядови на тусаму ціль увесь свій чистий дохід наступних 6 місяців. А китайські робітники міста зобовязалися призначити частину свого заробітку теж на боротьбу з японським наїзником.

ВИДАТКИ НА ШКОЛИ І ШПИТАЛІ РОСТУТЬ.

НЮ ЙОРК.—Буджет міста Ню Йорку виносить $631,352,880. З того видатки департаменту виховання виносять $97,706,665.78. У порівнанню з минулим роком збільшилися вони на $3,258,219.58.

На поліцію призначено $62,917,728.05, а санітарному департаментови приділено на видатки суму $38,665,022.42. На шпиталі призначено $20,106,-990.97.

БУВ ТІЛЬКИ ПОМІЧНИКОМ ШЕРИФА, АЛЕ ЗАРОБЛЯВ ДОБРЕ!

НЮ ЙОРК. — Леґіслятурна комісія переслухує Джозефа Флеґерті, запитуючи його, яким то способом він заробив від 1 червня б. р. $20,000, котрі вложив до банку. Флеґерті був у тім часі заступником шерифа.

КАЖЕ, ЩО СОВІТИ ПОГОДИЛИСЯ З ЯПОНІЄЮ.

НЮ ЙОРК. — Г. Кальтенборн, говорячи перед „Бруклин Інститут оф Артс енд Сайенс" про японсько-китаський конфлікт, твердив, що совіти заключили з Японією тайний договір і не виступлять проти Японії, якщо вона не зачіпить їхніх інтересів.

Кальтенборн є тої думки, що Японія спровокувала неспокій у Манджурії, щоби загарбати цей край, користаючи з економічної кризи в Европі. Манджурія, говорив він, є найбогатшою частиною Китаю, де є залізо, ліси й вугля. А де є залізо й вугля, там є і Японія.

АБО ВІДБУДОВА, АБО РУЇНА.

НЮ ЙОРК. — Д-р Николас Ботлер, президент Колюмбійськомо університету, каже, що людство знайшлося тепер у положенню, яке треба вважати зворотною точкою історії світа. Від того, як розвяжуться дальші події, залежатиме, чи повстане вільна людина майбутнього, чи прийде цілковитий занепад дотеперішньої цивілізації.

ЗАНАДТО ПОКЛОНЯЮТЬСЯ ЗОЛОТОМУ ТЕЛЬЦЕВИ.

КЕМДЕН (Ню Джерзи). — Д-р Вилієм М. Луіс, президент „Лафает Каледж", заявив у своїй промові на конвенції „Ню Джерзи Ківаніс Клоб", що цілим нещастям Америки є те, що нема таких людей, як Моро, що лідери не мають відваги сказати людям правди. А економічну крізу, говорив Луіс, спричинили в першу чергу нерозумні ідеї, якими живуть тепер люди в Америці. Бо всі змагають тільки до цього, щоби додержати кроку своїм сусідам у ріжних матеріяльних забаганках. Звідси походить, що все поклоняється золотому тельцеви і це вважається змістом правдивого життя.

ЗАГРАБИЛИ ЗА ПЯТЬ МІНУТ $16,860.

НЮ ЙОРК.—Коли вже мали замикати банкову філію Ірвінґ Трост Компані, яка міститься при евеню М у Бруклині, впали там три бандити і забрали за 5 хвилин з каси $16,860.

В банку було повно жінок з дітьми, що прийшли витягати гроші. Коло банку переходило повно людей, та ніхто з них не завважив нападу.

ВЕЛС НАСТРОЄНИЙ ПЕСИМІСТИЧНО.

НЮ ЙОРК. — Г. Велс, відомий англійський історик і автор славної „Автлайн оф Гісторі", прибув до Америки на одномісячний побут. Він каже, що стоїмо перед цілковитим занепадом цивілізації, перед руїною, більшою ніж упадок Риму чи Греції.

ІНСПЕКТОР ЛЕТУНСТВА ЗГИНУВ У КАТАСТРОФІ.

З Москви повідомляють, що в летунській катастрофі згинув головний інспектор большевицького летунства, Межеравп, із своїм помічником інструктором - механіком, Писаренком.

ХТО ВКРАВ ДЕРЖАВНІ ГРОШІ.

Ми писали недавно, що Румунія замовила собі зза границі більшу посилку металевих грошей. По дорозі пропала більша скількість по 5, 10 і по 20 левів, а слідство ствердило, що гроші пропали в дорозі до Констанци. Твердили, що злодіями мусіли бути чужинці. Але тепер показалося, що злодіями були таки свої. Гроші вкрали маринарі. Кажуть, що держава на цім нічого не втратила, бо капітан корабля є відповідальний за зворот грошей. Ми лише бажалиб, щоб той капітан мав також і звідки їх звернути.

АМНЕСТІЯ НА РАДЯНЩИНІ.

З права амнестії можуть користати селяни, арештовані за опір при колективізації, робітники й інжиніри, обвинувачені в саботажах, а також ті, які відмовилися вертати на Радянщину й осталися за кордоном (Бесідовський і інші), і деякі еміґранти. Всі, що боролися разом з білою армією з большевицькою владою, не користатимуть з амнестії.

17-ЛІТНЯ ПОДОРОЖ ЛИСТА.

До почтового уряду в Шавлях (Литва) надійшов переписний листок, датований 28. жовтня 1914 р. у Динабурзі, оплачений 3-копійковою маркою з печаткою „Двинськ". На листівці є печатка російського цензора.

ЧОРНЕ МОРЕ МАЄ 2,242 МЕТРІВ ГЛИБИНИ.

Морська обсерваторія в Севастополю ствердила, що найглибші місця Чорного моря знаходяться між Кримом і Анатолією. На тих місцях має Чорне море 2,242 метрів глибини.

КАНАДІЙСЬКІ БАНКИ НЕ ВІДЧУВАЮТЬ КРІЗИ.

Звіт канадійських банків подає, що населення Канади має в банках $1,451,000,000 ощадностей. На протязі останніх 12 місяців вкладки ощадностей зросли на $49,000,000. Кредитова сила чартерованих банків зросла за той час на $370,000,-000.

Виходить, що в Канаді не всі відчувають крізу, коли ощадности зросли майже на 50 міліонів долярів.

ВБИЛИ МІНЯЙЛА.

На дорозі до Скалату біля села Новосілки знайшли закопаного трупа 40-літнього Струля Фрайберґа з Підволочиськ, що займався виміною валют і позичав гроші на проценти. Поліція, що шукала вбитого від кількох днів, знайшла лише голову, яку випорпали лиси та зовсім погризли; решта тіла, що була в мішку, вже зовсім перегнила. Комісія ствердила, що вбивники перетяли Фрайберґові шию так, що голова лише трошечки держалася хребетнього стовпа, потім ограбили трупа, й нічю вивезли та закопали.

ЗА БОЛЬШЕВИЦЬКИМИ КУЛІСАМИ.

„Соціялістичний Вестнік", орган російських соціял-демократів, що виходить у Берліні, приносить цікаві інформації, одержані довірочно з Москви. В Комінтерні йде горяча дискусія, в якій зазначилися два становища. Ґрупа з Радком на чолі висуває концепцію влаштування в часі найближчої зими „ґенеральної репетиції" комуністичної революції. На думку Радка, зима створить сприятливі умовини для викликання заворушень, особливо в Німеччині, Австрії, Польщі та на Угорщині, де наслідки господарської кризи даються найбільше відчувати. Противниками „ґенеральної репетиції" є Літвінов і Крестінський, керманичі комісаріяту закордонних справ, які, покликуючися на знання европейських відносин, кажуть, що шанси такої „репетиції" є мінімальні, а спроба викликати її може ослабити комуністичний рух. Невдала революція може дальше погіршити ситуацію для держав, які є природними союзниками Радянщини, і може довести до ізоляції Радянщини в міждержавній політиці. Становище Літвінова і Крестінського підтримує радянська господарська ґрупа, що стрінається зі щораз більшими труднощами при здобуванню кредитів для Радянщини.

„ПОДОРОЖ" ДОВКРУГИ СВІТА ЗА 1/7 СЕКУНДИ!

Італійський винахідник Марконі працює над проблемою ультракоротких хвиль, які мають зробити переворот у радієвій комунікації. На покладі яхту „Електра" є радієвий апарат. Слова, сказані перед мікрофоном, пробігають на ультракоротких хвилях у 1/7 секунди довкруги земної кулі, одначе вони розгублюються. Марконі сподівається, що приміненя ультракоротких хвиль вже за десять літ дасть нам змогу тим чином користати з радія, як сьогодні користаємо з телефону у великих містах.

ПРАКТИЧНІ НІМЦІ.

Німецький інжинір Пфапц винайшов дуже швидкий спосіб пересилання листів. На линвах повітряної залізниці переїздитимуть з величезною швидкістю торпеди, перевозячи почту. Тим чином можна буе одержати листа в десятки разів скорше, ніж тепер.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО ВІЙНИ.

Румунське міністерство війни зарядило, щоби в кождім повітовім місті повстали протигазові товариства з філіями по всіх селах. Військові круги в Чернівців сповнили це бажання міністерства війни і треба їм признати, що зробили це досить зручно: у неділю запросили собі на конституюючі збори панів, котрі їм подобались, і зложили виділ з самих порядних патріотів. З Українців туди нікого не кликали, тож і ніхто там не був. Президендом цього антигазового руху є для Чернівців д-р Костяну, а для повіту п. префект Польцер. Можна сподіватися, що обидва панове зроблять добре своє завдання, бо д-р Костяну є спеціяліст від газів, а пан префект є військовий. А з цього потягне користь і місто і село.

КОПАЛЬНЯ ЗОЛОТА НА... СОБОРІ.

З бань собору Збавителя у Москві здерли золоту бляху і тим чином здобули большевики 200 кг. чистого золота вартости пів міліона долярів. На місці цього собору, виставленого на память побіди Росії над Наполеоном, стане Дім Совітів, призначений на збори.

ЗАЛІЗНИЧНИК ХОТІВ УБИТИ НАЧАЛЬНИКА СТАЦІЇ В МОНАСТИРИСЬКАХ.

Залізничний робітник Бірмаєр, перенесений на днях до Чорткова, хотів убити на залізничій стації в Монастериськах начальника цієї стації, Біша. Бірмаєр вистрілив до начальника раз із револьвера, а коли опісля револьвер затявся, вдарив його кілька разів револьвером по голові. Стан начальника грізний. Вбивник утік. Як його зловлять, стане перед наглим судом.

БЛОХА ТА ПЕРЕПОЛОХ У КІНІ.

У варшавському кіні „Аполльо" мусіли припинити виставу і засвітити світло, а причинився до цього переляканий крик молодої жінки. Її відвели до лічниці, а лікар витягнув з її уха... блоху, яка була причиною переполоху на салі. Варшавська преса веде суперечку над питанням, чия блоха: чи тієї жінки, чи кіна?

БОРОТЬБА ЗІ ЩУРАМИ У ЛЬВОВІ.

Львівський маґістрат розпочав боротьбу зі щурами. До засклепленого русла Полтви, що є головним гніздом щурів, дають бактерійний препарат ратини, яка викликує серед цих звірят масову гибіль. Тому, що якась частина щурів всетаки лишиться при життю, за три тижні наступ на них буде повторений. Крім того ратину будуть давати, де тільки множаться щурі.

НОВІТНІ ЧАСИ І ЗЛОДІЇ.

В африканських копальнях діямантів просвітлюють промінями Рентгена тих робітників, яких підозрівають, що вони забирають діяманти для себе. Просвітлення двох таких підозрілих виказало в їх шлунках діяманти вартости 75,000 долярів.

ПЯТИРІЧКА И АЛЬКОГОЛЬ.

На Україні покінчила свою працю спеціяльна комісія, якій поручено простудіювати поширення алькоголю. Комісія дослідила, що пятирічна поширена найбільше в промислових округах, віддалених від великих мест. В Лисичанськім районі випивав робітник місячно 12 фляшок горівки і 51 фляшок пива.

ТАЙНА ГОЛОВИ „ОПИРЯ" З ДІСЕЛЬДОРФУ".

В Берліні зробили секцію мозку опиря Кіртена. Секція мала виказати, чи вчинки Кіртена можна було підвести під духове збочення. Міністерство справедливости заборонило оголосити висновки професора Кравса після секції.

74 ОСІБ РАНЕНИХ В ТРАМВАЄВІМ ВИПАДКУ.

У Віндзорі, Онтеріо, зїхала з шин і перевернулася стріткара, наслідком чого було ранених 74 осіб, між ними кільканацять дітей.

ЯПОНІЯ ПРОТИ ЛІҐИ НАЦІЙ.

ВСІ ПОЛІТИЧНІ ҐРУПИ ЯПОНІЇ РІШУЧО ПРОТИ ВТРУЧАННЯ ЛІҐИ НАЦІЙ В ЇЇ КОНФЛІКТ З КИТАЄМ.

ТОКІО (Японія). — Кріза уряду, що здавалася неминучою, тепер пройшла, або в крайньому разі відтягнулася надалі. Взагалі японський уряд тепер значно скріпився, одержавши моральну підтримку від визначніших японських політиків за його рішучу поставу проти втручання Ліґи Націй у японсько-китайський конфлікт. В Японії всі особливо вражені втручанням Америки в цей конфлікт і старанням Америки впливати на рішення Ліґи Націй, коли сама Америка не є членом Ліґи.

Уряд і всі політичні партії та ґрупи Японії стоять на тому, що японсько-китайський конфлікт має бути полагоджений безпосередньо переговорами між Японією та Китаєм. Передумовою такого порозуміння мусить бути припинення в Китаю протияпонської пропаґанди, що там ведеться вже роками. Міністер військових справ на засіданню уряду заявив, що він зарядив, щоб японські війська спинили свою активність у Манджурії й не займали нових територій. Китайські війська в більшости здезорґанізовані й самі кидають місця, що наближені до смуги японської окупації.

ХАОС У КИТАЮ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Кантонський уряд ще не прийшов до порозуміння з нанкінським урядом. Дві китайські провінції, Кіянґце та Фукієн, захопили комуністи. Манджурія поза японською окупацією переповнена здезорґанізованими, узброєними бандами, серед яких комуністи ведуть свою пропаґанду. Японські літаки ввесь час літають над районами, не окупованими японським військом, і час від часу бомбардують певні обекти, або обстрілюють зі скорострілів військові транспорти й звичайні потяги.

Це все викликає страшний хаос не лише в Манджурії, але й в самому Китаю. Коли скоро не прийде до полаґодження японсько-китайського конфлікту, то годі сказати, до чого докотиться китайська анархія.

ЛІҐА НАЦІЙ НЕ МОЖЕ ЗНАЙТИ РІШЕННЯ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Відбулося засідання Ради Ліґи Націй під головством Бріяна. Американський делеґат був присутній у салі засідань, як посторонній глядач. Стало відомо, що японська делеґація рішучо запротестує проти участи американського представника в засіданнях Ради Ліґи, бо Америка не є членом Ліґи Націй.

Щоб вислухати предложення американської кооперації в справі полаґодження японсько-китайського конфлікту, ухвалено призначити таємне засідання Ради Ліґи Націй без участи японських та китайських представників. Підчас засідання Ради Ліґи Націй китайський представник заявив протест, що японські літаки бомбардували й зі скорострілів обстрілювали нові китайські терени, потяги, стації й т. п. Це викликало велике занепокоєння в Лізі.

АМЕРИКА ФОРМУЄ ПРОТИЯПОНСЬКИЙ БЛЬОК.

МОСКВА (СССР). — Вся офіційна комуністична преса старається доказати в своїх статтях, що Америка формує тепер протияпонський бльок, бажаючи притягнути на свою сторону як найбільше держав. Ґазети заявляють, що комуністична Росія буде триматися поза цим бльоком.

Японський амбасадор відвідав комісаря Літвінова й доручив йому копію ноти, яку Японія передала китайському урядови в справі манджурського конфлікту.

БРІНІНҐ ПОКАЗУЄ ТВЕРДУ РУКУ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Канцлер Брінінґ виголосив у райхстаґу довшу промову. Він рішучо зазначив, що уряд не буде числитися з ніякими партійними ґрупами, які інтереси своєї партії ставлять вище державних інтересів. Притім він попереджав членів парляменту, щоб вони не ставали на шлях ризиковних експериментів, які можуть привести державу до катастрофи.

Брінінґ ясно зазначив, що він не буде толерувати втручання парляменту в намічену ним програму роботи уряду, а буде виконувати її неухильно. Президент Гінденбурґ оголосив свого листа до Брінінґа, в якім він обіцює йому піддержку й готовість приймати участь у засіданнях уряду, а також обняти головство в ново зорганізованому економічному дорадчому комітеті.

Брінінґ заявив, що уряд буде далі стреміти до тіснішого міжнародного порозуміння й буде домагатися ревізії репарацій та взагалі полагодження мирною дорогою тих міжнародніх болячок, які викликують сучасну світову крізу.

ПЕРЕДСМЕРТНИЙ ЛИСТ АНТИФАШИСТА.

ПАРИЖ (Франція). — Приятелі італійського поета Ляври де Босіса подали до ґазет його передсмертний лист. Готуючись розкидати з літака над Римом протифашистівські летючки, де Босіс писав, що він знає, що його доженуть швидкі літаки Мусолінія, а тому він покінчить з собою, бо по смерти він буде більше вартий ніж при життю. Свій намір він виконав.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯК У ДРАМІ.

„Борюся як робітничий кандидат; праця є в моїй крови і в моїх костях; праця витала мене при народинах і серед праці зійду з того світа; я не змінив ні одної ідеї й ні одного ідеалу, які присвічували мені на протязі мого цілого політичного життя" — так говорив анґлійський премієр Мек Донелд до 1,500 вихудлих, бідно одітих безробітних майнерів з Сіґем, котрих голоси старався здобути, щоби бути знову вибраним послом до парляменту.

А представляючи політичну силу Партії Праці, згадав він за ті часи, коли то в його малій кімнаті відбувалися наради при орґанізованню партії, коли то не було навіть відповідного числа крісел до сидження для учасників зборів і коли Мек Донелд мусів сам полагоджувати, висилки й оплачувати кореспонденцію орґанізації, заки йому призначено першу платню, якої навіть не хотів приняти.

Перші слова Мек Донелда стрінулися з гудінням кількох робітників. Не диво. Цеж зявився між майнерами робітничий „зрадник", котрий перевів 10-процентове зменшення безробітної пайки. Та важкі, як олово, слова 65-літнього Мек Донелда прикували скоро всіх і стало тихо.

Отсе вже другим наворотом приходиться Мек Донелдови бути „зрадником". 1914 р. проголошено його зрадником і викинено з Партії Праці за те, що він заявився проти війни, називаючи її імперіялістичною, а Німців „приятелями". Тоді то, коли він їхав на Міжнародній Соціялістичний Конґрес Мира, моряки відмовилися взяти його на корабель. Не хотіли вести зрадника. Знову 1917 р. по цілій Анґлії були розліплені плякати з вимогою, щоби вкинути Мек Донелда до тюрми і там його розстріляти як шпіона.

Та як війна минула й він станув до виборів, то тоді ті, котрі його підчас війни проклинали, вибрали знову послом, і то величезною більшістю голосів. Ввійшовши до парляменту, став Мек Донелд знову лідером Партії Праці, а згодом головною політичною фіґурою, бо премієром.

Бувший „зрадник" держави, ставши премієром, мусів ратувати край від фінансової катастрофи і тому обтяв державний буджет. Зменшив теж безробітну пайку на 10%. Йому казали, що він у цей спосіб поповнив політичне самовбивство. Та він зробив те, що йому наказувала совість. І за те станув знову на суд перед виборцями як „робітничий зрадник".

ЖИТТЄВА СИЛА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ НА ОКУПОВАНИХ ПОЛЬЩЕЮ ЗЕМЛЯХ.

(Надіслане з Краю).

Мимо тяжких політичних умовин, серед яких живе наш нарід, не видно серед українського загалу якоїсь депресії, переживання кризи, чи зневіри у краще завтра. Тут і там, щоправда, головно серед інтеліґентів, яких польська держава старається страшенно притиснути, бачиться певного роду зневіру. Натомісць селянські широкі маси держаться в нинішних тяжких часах прекрасно. Український селянин преспокійно переносить усі шикани з боку держави, преспокійно переносить економічну кризу і все лихоліття, яке він **вважає лише короткотерміновим** явищем, після **якого** мусять наступити кращі часи. Український селянин має дуже сильні нерви і велику дозу віри у краще завтра, і тому то він у нинішних дуже тяжких часах виявляє навіть до певної міри чималу агресивність у моральному і матеріяльному напрямі. Наш селянин сьогодня більше ніж перед війною інтересується культурно-освітною працею; він сьогодня і в громадському житті виказує більшу активність. Доказом активности нашого селянина могло би бути те, що він сьогодня, в часах кризи, шле свої діти до середніх шкіл, старається мати свою ґазету на те, щоб знати, що кругом нього діється, і бере більшу участь у громадському житті, ніж це він робив перед війною.

В матеріяльному напрямі наш загал виказує сьогодня настільки сили, що він навіть тепер набуває землю, розвиває кооперативи, будує Народні Доми, молочарні, торговельні крамниці, бурси, й удержує своїми жертвами у великій мірі Рідну Школу, сирітські захисти і т. п.

Прямо тяжко повірити, щоби в нинішних часах економічної кризи наша селянська маса була в силі виказати поважніщі здобутки, головно економічної натури. Одначе треба з великим вдоволенням підчеркнути, що так воно є!

По всіх усюдах українських земель під Польщею можна ствердити, що за останніх кілька літ по селах і в малих місточках повстало чимало нових будівель — Українських Народних Домів, домів для молочарень, кооперативних крамниць і церков. Правда, що до здвигу згаданих будівель причинились чимало американські Українці, оначе більшість вкладу зробив наш загал своїми жертвами в грошах і в натурі. Можна сміло сказати, що краєвого вкладу у згаданих інвестиціях є коло 80%, а може лише 20% остається на інвестиції зза океану, і то у формі добровільних жертв та вкладок.

Серед сьогоднішних обставин годі навести статистичні цифри нашого матеріяльного дорібку на українських землях під Польщею. В даному випадку треба хіба руководитись дописами про українське життя, які стрічається в галицькій і заокеанській пресі. Щоби мати образ цього, як великий є наш народній доробок, то треба взяти під увагу котрийнебудь із наших повітів і підкреслити наш народній доробок в одному повіті. Життя по наших повітах йде менше-більше однаковим темпом, бо у кождому українському повіті під Польщею є майже тісамі люди і тасама політична атмосфера, тому отже можна собі легко зобразити гіп народнього життя в інших повітах.

Авторови цієї статті докладно є знаний товмацький повіт, і тому то ми візьмемо під аналізу здобутки в товмацькому повіті, головно ці здобутки, які зроблено за останіх кілька минулих літ. Заки приступимо до освітлювання наших народніх здобутків у Товмаччині, то перш усього треба пригадати, що товмацький повіт належав до найбільш знищених війною. Світова війна знищила, головно пожежами, майже половину будинків Товмаччини. Кілька літ після війни треба було змагатися, щоби власними силами відбудувати все те, що війна знищила. Тут треба мати на думці не лише відбудову самих будинків по селах чи місточках, але й відбудову головно селянських господарств під оглядом господарського знарядтя.

Згадуючи про лихоліття війни, треба рівнож мати на увазі велике число калік наслідком позиційної війни.

Приступаємо тепер до цього, що за останніх кілька літ повстало в Товмаччині. Українські селяни своїми жертвами вибудували в повітовому місті **прекрасну бурсу ім. Маркіяна Шашкевича.** Будинок бурси це одноповерховий мурований з цеґли будинок, в якому може міститися коло 75 питомців-школярів. Він здвигнений при головній вулиці на дво-морґовій площі. Його вартість коло 14,000 долярів.

В місточку Тисьмениця викінчено великий будинок Українського Народного Дому, де поміщується Товариство „Просвіта й Українська Кооператива. Згаданий Народний Дім положений у центрі місточка. Має прекрасну театральну галю. Цей дім можна числити на коло 20,000 долярів. **Тут треба підкреслити, що до цеї величавої будівлі причинились у великій мірі еміґранти з Тисьмениччини. Головно заходами Тисьменичан в Америці зібрано чимало гроша на будову цеї народньої святині.** Дальше треба згадати, що села **Бортники, Петрилів, Долева, Долина, Остриня** повибудовували прекрасні Народні Доми, в яких, річ зрозуміла, поміщуються сьогодня наші кооперативи, Тов. „Просвіти" і кружки „Рідної Школи".

Образом народнього руху і сили можнаб назвати величанську будівлю в маленькому місточку **Хотимирі,** а іменно величанську церкву св. Миколая, яку Хотимирці тепер викінчують. Цю величанську будівлю згаданої церкви треба підкреслити тому, бо нею не повстидалось би ніяке з більших міст Східної Галичини. **Хотимирська церква числить 150 стіп через 150 стіп, вона здвигнена з білого каменя, а висота її з вежею виносить коло 180 стіп.** Цей будинок вибудуваний по пляні визначного українського інжиніра-архітекта, Володимира Гринева, який, як фаховий архітект, старався задержати чисто український (українсько-візантійський, стиль. Ми зупиняємось над цею будівлею ще й тому, бо вона є образом народнього відруху, який викликала серед мешканців місточка Хотимира якраз Польща.

З приходом Польщі Українці в Хотимирі не мали своєї церкви, бо світова війна спалила їм дві церкви: одну велику, муровану, в середині місточка, другу деревляну, **ще з часів князя Осьмомисла,** вибудувану під лісом. В місточку був знищений війною також невеличкий польський костелок. Отже з приходом Польщі в скорому часі при помочі обильних допомог з боку Централі Одбудови Кресуф, відновлено костел так, що місцеві Поляки зачали гордитися, що вони мають вже місце, де можуть Богу молитись. По Хотимирі дуже обережно велась аґітація, щоб Українці йшли до костела молитись Богу, бо, мовляв, є лиш один Бог і можна й Українцям добре в костелі Богу молитись. В аґітації підкреслювано, що відбудова котроїнебудь із церков спричинить величезні тягарі і доведе містоко до повного ожебрачення. Українцям у Хотимирі дуже не подобався польський протекціоналізм та „польська сердечність" і тому вони рішили власними силами вибудувати таку величаву церкву, яка булаб гордощами і зеркалом сили Українців не лише місточка Хотимира, але може і цілої дієцезії. **Рішення свої Хотимирці перевели в життя і за шість літ мозольної праці і величезного вкладу гроша, повстала прекрасна будівля, яку оцінюючи на американські кошти, можна цінити певно на коло 100,000 долярів.** Тут треба підкреслити, що душею в моральному розумінні треба вважати о. Григорія Дурделлу, який невсипуще протягом шістьох літ журився роздобуванням та збиранням жерв та заохочував мешканців місточка до виконування чорної праці і складання жертв. Очевидна річ, що признати треба, що і інж. Володимир Гринів повних шість літ вкладав свої турботи в будову і поборював всі трудноці технічної натури, щоб **Українці** здвигнули цю величаву будівлю.

В Товмаччині за останніх пару літ повстало 8 Районових Молочарських Централь, до яких із кождої з них належить коло 7 сметанкових станиць. Річну продукцію масла на експорт можнаб числити на коло 120 тисяч кільоґрамів. Майже в кождому селі повіту є торговельна кооператива. В нинішних часах стремить кожне село до того, щоби **добитися до власних будинків як для кооператив молочарських,** так і **торговельних.** Говорячи про кооперативи, треба пікреслити, що головно розвій молочарства є для нас дуже важний. Характер молочарської кооперації є того роду, що він від продуцента аж до перепродажі гуртової знаходиться виклюно в наших руках і гріш остається завсіди в українських руках. Як відомо молочарство сприяє розвоєви расової худоби, що для рільництва має велике значіння.

Згадуючи про величанську відпорність наших широких мас на землях під Польщею — треба підкреслити, що нашим завданням є продержати тяжкі часи і то продержати гідно. Українці за океаном не повинні потішати себе, що вони вже останутся за океаном, бо, мовляв, у Рідному Краю гірко жити. Заокеанські Українці повинні живо інтересуватися змаганнями Краю і допомагати йому морально і матеріяльно. Згадуючи про поміч Краєви, треба підкреслити, що головно Америка повинна стати на цьому становищі, **щоби бодай якусь невелику частину своєї готівки** вкладати в економічні установи Східної Галичини, щоби в цей спосіб при помочі кооперативи і молочарень дати ширшим верствам джерело добуття гроша.

Наш селянин сьогодня мусить витворити собі такі форми життя, якіб розбудували для нього так звану самовистарчальність. Він зі свого господарства повинен видобути потрібний дохід у грошах. Наше населення в Галичині не може сьогодня числити на якунебудь поміч з боку держави — от хочби в формі кредиту. **Українці власними силами мусять розбудовувати своє економічне визволення, а потім можна надіятися, що прийде визволення політичне.**

Д-р В. К.

А. Кащенко.

З ДНІПРА НА ДУНАЙ

Оповідання для юнацтва з часів скасування Запорожської Січі.

(9)

— Це я добув від бусурмена на сьому острові.

— Хіба й тут билися?

— Ще й як! Після того, як кошовий Милашевич перевів нас з Алешок до Камяного Базару, а далі й на Підпільну, Татарва була дуже на нас люта й усе помщалася. Тай як було тут не битись, коли на правому боці наша земля, на лівому бусурманська, а острова ніхто не поділяв...

— Хто, тату, був у Запорожців найпершим кошовим? Я от досі ні від кого про це не чув.

— Он чого згадав! Те, синку, дуже давно було. Хтож їх тепер пригадає... Від кобзарів я чув, що дуже давно колись був завзятий козак Байда. Так він доти бусурманів воював, доти татарські та турецькі землі до самого Дунаю кіньми витолочував та вогнем випалював, аж поки його бусурмани зрадою захопили та в Стамбулі біля високої башти ребром за залізний гак почепили...

— Так він і загинув?

— Загинув, та тільки як загинув?... Углядів він, що султан турецький у вікно зі своєї палати виглядає, щоб поглузувати з Байди, коли він буде корчитись та з лютої муки голосити, та й попросив, щоб дали йому лука та стрілу... Турки й не туди, нащо йому та стріла, та й дали, а він, дарма, що висів на гаку, як націлився, так султанові саме межи очі стрілою й улучив... Так тоді вже Байду бусурмени добили...

— А з муки так і не кричав?

— Не такі, хлопче, тоді козаки були, щоб голосити або хоч стогнати... Зціпить, було, зуби та так і вмре.

Дід трохи помовчав, полинувши думками в далечину, але згодом повів далі:

— А то був ще Кішка Самійло, що палив та руйнував за Чорним морем турецькі городи: Синоп, Трапезунд та Скутару, аж поки вскочив бусурманам до рук. Тоді вони прикували його ланцюхом до галери й він аж трицять років пробув у їхній неволі, поки таки вратувався й ще на Україні гетьманував. Сагайдачний теж славний кошовий і гетьман був. Він Кафу, непоборну турецьку фортецю в Криму, зруйнував і силу бідних невольників визволив, а Україну звеселив. Про Сулиму ще співають, що Азов турецький біля Дону зруйнував... так того Ляхи зрадою взяли та у Варшаві й замордували...

Любо Василеви слухати оповідання старого Січовика... аж серце його мліє. Сам би охоче почав зараз битись з бусурманами за Байду, а з Ляхами за Сулиму.

На Дніпрі тихо-тихо... навіть дрібної хвилі вітрець не наганяє... Ніщо не перешкаджає Очеретови оповідати, а Василеви слухати. Дивиться Василь у чисту, як люстро, воду Дніпра, що купає в собі золоте проміння пекучого сонця, та на кучеряві верби, що підступили з обох боків до рідної ріки й уперше туга взяла його за серце, що доводиться покидати цю Божу благодать; у головіж молодого хлопця вперше встало питання, через щож воно так?... і чи поправдіж воно сталося, що Запорожців примусили покинути одвічні свої, политі кровю, землі?

Думка за думкою, питання за питанням виникали в голові хлопця, а прудкі Дніпрові хвилі несли його тимчасом все далі та далі від рідного краю.

Після обідньої пори Очерет показав Василеви наперед.

— Он глянь: з правого боку підійшла до Дніпра велика балка. Це Тягинка! Тут зараз — он бачиш? — Дніпро пішов на двоє? Цей великий остров, що між двома протоками, Таваню зветься, а на ньому колись давно була міцна турецька фортеця Аслан-Город. Старі люди оповідають, що тут бусурмани протягали в поперек Дніпра залізні ланцюги, щоб перепиняти та потопляти козацькі байдаки; Запороціж, було, понарубують верб, звяжуть товстий торок*) тай пустять серед ночі на ланцюги. Ланцюги увірвуться, забрязчать... От Турки й думають, що то пливуть запорожські байдаки, та й ну палити туди з гармат! Садять та й садять у той торок бомбами!... а козаки собі посміхаються та, пересидівши любенько, поки Туркам обридне стріляти, нишком і рушають собі повз Аслан-Город у лиман.

Над вечір козаки прибули до рога, де в Дніпро впадає річка Інгулець. Тут була запорожська варта „бекет", бо це вже був край запорожських степів; далі вже обобіч Дніпра йшли татарські землі.

На високому березі Інгульця стояла башта й декілька зимовників. Звалося це запорожське місто Перевізкою.

— На що та башта? — спитав Василь Очерета.

— То фіґура. З неї вартові дивляться на татарську сторону, й колиб наступала татарська орда, то козаки зараз підпалилиб оту солому, що лежить на верху фіґури. У степу дим видко милі на дві або й на три, а поночі вогонь — ще далі. На могилах, що стоять по найвищих кряжах, у нас скрізь стоять такі самі фіґури. Як одна займеться, то й по інших бекетах вартові запалюють фіґури, й за пів години всі степи, аж до самої Січі, знають, що йде татарва.

— Ну й щож тоді?

— А тоді люди, що живуть по зимовниках, тікають з хат і ховаються по скелях та терниках, а з Січі виступає військо та такого дає Татарам чосу, що вони часами і додому не потраплять.

Як тільки байдаки стали в Перевізці, Василь раптом поріг до фіґури. Та фіґура складалася з чотирох високих дубових стовпів з помостом на верха. Здолу до того помосту було приставлено драбину, й Василь миттю видрався тією драбиною наверх.

З вершка фіґури, як на долоні, видно було в один бік Дніпровські гирла, вкриті зеленими плавнями, а в другий — безкраї степи. За плавнямиж, на сході сонця, жовтіли великі піски й біліло декілька хат.

Василь зацікавився тими хатками й спитав про них вартового, що чатував на фіґурі.

— То Алешки, відповів вартовий. — Тісамі, що біля них військо запорожське 25 років сиділо кошем. — А навкруги — пісковаті кучугури, бодай їх і не бачити. Далися вони колись нашому товариству в знаки!

Василь розказав вартовим про атакування Січі й мабуть довгоб не зліз з фіґури, колиб Очерет не покликав його вечеряти.

У Перевізці Запорожці стояли аж три дні через те, що йшов західний вітер, і кошовий не хотів виходити в лиман підчас супротивного вітру.

З ранку першого дня козаки почали рибальчити. Сіти, верші, вудки й рагелі, таксамо, як і зброя, були завжди біля Запорожців під той час, коли вони сідали на байдаки, й от тепер Запорожці взялися до того знаряддя.

Велике диво було Василеви, коли козаки витягали сіти на беріг: золоті коропи, срібні щуки й сірі осетри цілими десятками билися в сітях, намагаючися вирватись на вільну воду; товстоголові, гладкі соми своєю вагою давили сіти на дно, а велитні білуги, ліктів по десять завдовжки, рвали сіти своїми гострими носами.

Не легко було козакам поратись біля таких риб — велитнів: шість дужих, дебелих козаків ледви здужали підняти одну білугу на плечі; сомиж були такі важкі, що їх зовсім не піднимали, а витягали на берег канатами. Коли витягли нарешті на берег саму матню сіти, Василь прямо зжахнувся: на березі була ціла стирта риби. Щуки, коропи, чабаки, секрети (судаки), окуні, лини, стерляді, карасі, вугри й інша, дрібніша риба, всі змішалися в одну рухливу купу, а поміж усією тією рибою копошилися ще й раки, що позаплутувалися клешнями в сітях. Вся ця стирта риби ворушилася, підкидала сіти й розсипалася в усі боки, поки козаки не повкидали всю здобич у ями з водою, пороблені заздалегідь на березі.

Тепер усі Запорожці, роздягнені, щоб не псувати одежі, як мати породила, узброїлися ножами й чингалами й почали розчиняти й солити рибу. Сіль було захоплено з Січі та знайшлося й у Перевізці, діжок же хоч і не було, то Запорожці вміли обійтися й без них — вони складали солону рибу прямо в байдаки, закривали ряднами й закладали зверха дошками, щоб не подавити ногами.

Шість разів, на ті дні, закидали Запорожці сіти й усякий раз витягали таку саму силу риби, так, що, нарешті, більше вже й не треба було. Всі три дні Запорожці обідали й вечеряли найкращу варену й печену рибу; ікруж вони пекли окремо, виробляючи з неї коржі, щоб у дорозі не зіпсувалася.

На четвертий день вітрець подихнув зі сходу. Кошовий подав гасло рушати й байдаки посунулися знову за водою.

(Дальше буде).

*) Невеликий пліт.

Анґлійський поет Мілтон, як повдовів, майже рівночасно втратив зір. Небаром оженився вдруге. Коли його приятель здивувався, що, Мілтон, хоча сліпий, зумів знайти собі жінку, Мілтон відповів:

— О, це дуже легко. Колиб Бог навістив ще мене глухотою, то я був би найліпшою партією в Анґлії.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПОБІДОНОСНИЙ ПОХІД НАЦІОНАЛЬНОГО ТАНКУ.

День 25 квітня 1931 р. був переломовим, можна сказати, історичним днем для українського національного танку в Америці. Виступ в Метрополитен Опера Гавз в Ню Йорку відчинив йому шлях до американських святинь штуки.

І ось тепер, коли окупанти наших земель нищать нашу культуру, маємо нагоду на вільній землі Вашинґтона видвигати скарби цеї культури перед чужинцями і зєднувати собі тим робом симпатиків визвольних українських змагань.

Це залежить тільки від нас самих. Бо маємо стару й велику культуру, маємо чудові пісні, маємо пречудний танок, якими можемо чужинців легко захопити. Тільки треба опанувати ті наші скарби, треба вивчити пісні й танки і їх віддати з артизмом і пошаною та любовю.

Кожда громада може легко мати в себе школу національного українського танку і може нею вратувати нашу молодь та навчити її дорожити своїм рідним. Кожда громада може легко повеличатись успіхом своєї молоді, якщо та молодь вивчить український танок і виступить з ним на американській сцені.

Бо чи не радується серце кождого Українця, коли він читає про ті великі успіхи ріжних шкіл українського танку? Цеж пише чужинецька преса, яка глядить на вистави критично. А преціньж і вона захоплюється тими виступами і подає раз-у-раз щораз більші описи та щораз більше фотографій з тих виступів, згадуючи попри це ще й про наш нарід і його історію.

Задалеко завело би мене обняти одним описом триюмф українського танку на американській землі. Я тільки надминю, що навіть там, де є невеликі українські громади, а де були школи українського танку, там були влаштовані виступи на американських сценах, котрі вводили в подив Американців, з котрих мало хто знав про місцевих Українців, а ще менше про їхню культуру та їх національні змагання.

Ми бачимо, що український танок стає тепер атракцією на американських святах, як це було в Джерзі Сіти, Бріджпорт, Елізабет і т. д. Без українського танку не обходяться тепер і українські програми.

Ню Йорк дав добрий початок. І я вірю, що в такий самий спосіб вдадуться подібні вистави, які плянуються в Шикаго, Клівленді, Филаделфії, а далі ще одна в Ню Йорку. Як тільки громадянство попиратиме щиро далі справу національного танку, так тоді цей танок затриюмфує по цілій Америці. А я вірю, що так буде. Коли я мав лекцію на ту тему в Клівленді, то саля Українського Народного Дому була набита. І всі злучилися разом, без ріжниці політичних чи релігійних переконань, щоби допомогти виставі національного танку на великій американській сцені. Навіть Американці зорґанізували комітет, щоби допомогти цьому виступови. Це прямо мені заімпонувало.

Вже в Бофало пішло трудніще. Там Поляків велика сила. Наш нарід не є там так освідомлений як по інших громадах, бо польські впливи залишили свої сліди на малосвідомих. Та мимо цього свідоміша частина громадянства таки доказала великого діла, бо взялася за влаштування виступу, хоч у школі національних танків було всього 31 учеників. Та допомогли школі з околичних громад з Клівленду, Дітройту, Йонґставн, навіть з Шикаго і Ню Йорку, а то прибули і з Канади.

От бачимо, що це значить школа українських танків, як вона обєднує нашу націю в Америці, як збуджує любов до свого, як вчить одних другим помагати. А вислід з цього такий, що навіть така громада як Бофало з своїми 31 учнями змогла дати величавий виступ перед кількатисячною публикою, бо їй допомогли інші. А чи це не запалює наших громадян до дальшої праці, чи це не додає їм нових сил, коли читають, як гарно про них пише американська преса по таких виступах?

В теперішній час ворожих наступів на наші землі треба нам і тут в Америці робити постійний розголос українського імени. Український танок це робить і тому заслугує на загальне попертя.

Тепер Школа Українських Танків приготовляє виступ національних танків в Шикаго Сівік Опера. Це буде друга по Ню Йорку особлива нагода заманіфестувати українську штуку на найбільшій сцені артистичного Шикаґа.

Потім возьметься Школа за підготовку інших виступів, а зокрема нового виступу в Ню Йорку, де хоче виступити з 1,000 танцюристів. І так при допомозі нашого громадянства хочемо захопити Америку нашою штукою і віримо, що це нам вдасться.

Василь Авраменко.

Шикаго, Илл.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА

— Уяви собі, мій чоловік зробив мені вчора авантюру, що я його зраджую!

— Добрий собі! Когож власне маєш зраджувати?!

—o—

— Пані, ваш любовник зраджує вас.

— Добре! Та скажіть котрий?

— Дуже мені прикро, господине, та я признаюся, що переїхав вашого кота. Чим міг би я вам винагородити це?

— Хіба, пане, виловите мені миші!

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

Умовина.

— Пане директоре, я люблю вашу дочку Оленку й уважатиму моєю найбільшою честю, коли моєтиму носити її на руках, одначе...

— Одначе що?

— Одначе пан директор мусять насамперед поставити мене на ноги.

СЛАВА! ГЕРОЯМ! СЛАВА!

ГЕТЬ ОКУПАНТИ ІЗ УСІХ ПРОСТОРІВ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ! ГАНЬБА УСІМ УГОДОВЦЯМ! ГАНЬБА!

Заходом двох відділів О.Д.В.У. у Ню Йорку

— відбудеться —

ЖАЛІБНИЙ КОНЦЕРТ

В ЧЕСТЬ ПОЛЯГЛИМ ГЕРОЯМ УВО

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 18-го ЖОВТНЯ 1931 Р.

О ГОД. 8-мій ВЕЧЕРОМ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ

217-219 Іст 6-та вулиця, Ню Йорк, Н.Й.

ВСТУП ЗА ДОБРОВІЛЬНИМИ ЖЕРТВАМИ.

В програму Величавого Концерту входять два хори: Укр. Хор і Молодечий Хор при Церкві св. Юра в Ню Йорку під проводом п. Онуфрика.

Юліян Головінський.

Артисти сольові беруть участь такі: п-ні Гребенецька, п. Ординський, п. Дмуховський, п. Вдовяк, п-нна Оля Ткачуківна при пяні. Вступне слово М. Новак. Референт ред. В. Кедровський. В обох Церквах Укр. Гр. св. Юра при 7-мій вулиці і Укр. Прав. при 14-тій вулици відбудуться панахиди в честь поляглим Героям. Як також дівчата будуть чіпляти цвіти біля церков.

Вельмишановні Громадяне міста Ню Йорку і околиць!

Національний іспит вимагає від нас прибути на це Свято 18. жовтня без ріжниці наших поглядів! На тім святі не сміє бракувати укр. священика, інтеліґента, громадянина! Мучениця Ольга Бесарабова, хай вкаже шлях тайни, для нашого жіноцтва, як треба вмирати за Україну, щоб не зрадити її. Молодий студ. Гнєдзький хай буде приміром для нас, героїчної смерти якою він згинув. Командант Юліян Головінський, який згинув скритовбийством ляхів, хай стане символом українського воїна! Хай знає ворог, що на місце Головінських котрих він помордував — стане сотки тисяч других вірних синів українського народу, котрі дорого заплатять собі за наругу їх команданта та його товаришів (шок).

Щиро вітає Вас Вельмишановні Громадяне на тім святі Орґанізація О. Д. В. У. Ню Йорку.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

Приготовання до листопадового Свята й походу.

Комітет Злучених Товариств поробив уже всі заходи, щоби цього року, як і минулих літ, Листопадове Свято випало як найвеличавіше.

І цього року відправляться панахиди в церквах, буде похід вулицями і концерт-віче в салі Українського Народного Дому.

Запрошено чужих і своїх бесідників. Буде мейор міста й інші Американці.

Треба тільки, щоби наші громади з Клівленд і Лейквуд дописали своєю участю на святі так, як це було минулого року.

День Першого Листопада це хвиля, яка нас обєднує і додає нам сили і духа. Це день нашої національної свідомости. Тому кожде товариство й кождий член громади повинні доказати, що вони розуміють значіння Першого Листопада й мають у своїх серцях сильну віру в наше славне майбутнє. А докажуть це своєю численною участю на святі.

За Комітет:

Яків Волянський, Иосиф Биць.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIAN CLUBS TO HOLD TWO-DAY EVENT IN THIS CITY.

American-Democratic Group to Meet in St. Nicholas' Church Hall.

The second annual convention of the Ukrainian-American Democratic Clubs of New York State will be conducted today and tomorrow at the church house of St. Nicholas' Ukrainian Church. It is expected that about fifty delegates will attend.

At the opening session tomorrow morning the invocation will be pronounced by Rev. John Hundiak, pastor of St. Nicholas' Church, and Mayor Cornelius F. Burns will welcome the delegates. Assemblyman Michael F. Breen and T. Stewart Hubbard, Democratic candidate for the office of district attorney, will also speak.

During the convention the following addresses will be delivered: William Wagner, associated with the state organization in New Jersey, "The Necessity of Citizens' Clubs Among Ukrainians"; Michael Radek, New York attorney, "Methods of Work in the Citizens' Clubs"; Michael Piznak, New York attorney, "The Present Depression"; "Americanization Methods"; Dr. Luke Myshuha, editor of "Svoboda," the Ukrainian daily, "Organization of Junior Departments in Citizens' Clubs With Those of Other Nationalities."

(The Troy Record, October 10, 1931).

—o—

Johnny Jadick was voted the next lightweight champion the other night.*** Those who handed the palm to the Kensingtonian were members of a Ukrainian Society which banqueted Jadick following his bout with Lew Massey.*** Steve Halaiko, also a Ukrainian, was a guest of the society with Jadick.***"We want a Ukrainian champion!" was the cry.***And Jadick's contrymen have pledged to follow him wherever he happens to get a title match with Tony Canzoneri.*** Pete Tyrrell is figuring on a Jadick-Canzoneri set-to at the Arena for October 26, but, if the bout is clinched, it will not be a championship affair.

(The Evening Ledger, Philadelphia, Pa., Oct. 8, 1931).

Раз жалівся якийсь горбатий чоловік славному проповідникові Боснетові:

— Ви, всечесніший отче, говорили в нинішній проповіди, що все, що Бог сотворив, є досконале. Тепер гляньте, отче, на мене, як я зле збудований.

Боснет глянув на горбатого та сказав з усмішкою:

— Несправедливо нарікаєте. Я гадаю, що як на горбатого ви зовсім добре збудовані.

—o—

— Не знаю, чому черевики нині здаються мені завеликі.

— Ти забуваєш, що ти нині вмив собі ноги.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На Пласт.

Поляки розвязали Український Пластовий Улад в Галичині, але на еміграції в Чехословаччині істнує Українська Пластова Органзація.

З огляду на тяжкі фінансові обставини Голоена Пластова Команда в Празі звернулась до Америки з проханням о поміч, на видатки для пластового табору в Чехословаччині.

По підписному листі ч. 3 жертвували на цю ціль: по $2: О. Гавришенко, М. Лиськів; по $1: Б. Луців, Л. Гудівський, В. Хомицький, М. Сітницький, О. Щигол, П. Т., Charles Malloy (Ірляндець), Т. Йосик; по 50 ц.: Я. Чиж, П. Задорецький, І. Королюк, А. Пасічник, В. Лазута, М. Скоробогач, В. Сцібайло, В. Гуменюк, М. Радик, В. Федорців, Д. Скоцько, М. Процик, І. Готра, С. Шевчук, В. Возний; по 25 ц.: Д. Галичин, Л. Лефков, І. Агрест, П. Сохо, Н. Долгач, М. Левуш, Д. Мазир, И. Гірк (Литовець), В. Фурик, С. Кравчук; М. Семчишин 20 ц.

Гроші переслано через Обеднання.

Мирон Лиськів.

—o—

МЕНВІЛ, Р. АЙ.

Коляда на Рідний Край.

Колядою занялось Українське Сестрицтво в Менвіл.

Жертвували: по $1: П. Любянецький, Ю. Бурак, Марія Кармазин, П. Кулик, П. Гричук, І. Топоровський, Христина Димковська, М. Шевчук, П. Вишенька, Т. Пригарський, Ю. Ясінчук, С. Шевчук, В. Патрило, С. Стойко, С. Сорокатий, О. Намака; по 50 ц.: П. Казан, И. Совецький, М. Шпак, Г. Ганущак, М. Кльован, П. Громовий, М. Савка, Л. Стадник, Д. Дунаєвський, Д. Тарасюк, І. Лучук, П. Михальчук, Т. Заходник, О. Пославський, Т. Петричук, Марія Намака, Т. Намака, Л. Лоч, В. Почапський, П. Сулима, Євдокія Чупка, П. Павлишин, М. Кокольський, І. Ткач, М. Тутай, М. Совецький, П. Тицяк, М. Крамарчук, Катерина Рак, П. Черкас, І. Задорожний, І. Чайковський, М. Лотоцький, п. Шаравара, П. Заяць, Катерина Сирко, П. Гричух, Анна Кокольська; Д. Сулима 35 ц.; по 25 ц.: Розалія Прокопів, Наталія Пригорська, Катерина Казан, Євдокія Іжовська, М. Сулима, Марія Дунаєвська, Анна Фостаковська, І. Валькіз, М. Казан; С. Бирин 20 ц.

Разом $37.80. — Розхід був 80 ц. — Осталося $37.

Гроші вислано в вересні 1931 року через Обеднання з призначенням на Рідну Школу $20 і на інвалідів $17.

Колядувати ходили слідуючі сестриці: Анна Совецька, Олена Казан, Катерина Тиняк, Анна Совецька, Варвара Павлишин.

Вбого зодягнена жінка пхає чоловіка на візку перед собою. Милосердні прохожі дають милостиню. Якийсь добродій зупиняється та каже співчуваючо:

— Чи вас не мучить, жінко, цілісенький день пхати так візок?

— Ах, ні, — відповідає без надуми жінка. — По обіді я сідаю, а чоловік пхає візок.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

СКРЕНТОН, ПА. Товариство Усп. Пресв. Богородиці, від. 123 У. Н. Союза повідомляє всіх членів даного Товариства, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, дня 18 жовтня 1931 зараз по Службі Божій в Українській Народній Церковній Гали при Норт Мен і Гавел Стріт. Напоминається кождого члена прийти і заплатити місячні вкладки бо інакше за нікого вкладки не будеться посилати до У. Н. Союза, бо Товариська Каса грошей не має, щоби можбуло заложити за тих, що не заплатили. Михайло Годованець, секретар.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 170 У. Н. Союза повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться сеї пятниці 16-го жовтня точно о годині 7.30 вечером в гали Українського Народного Дому 72 Моріс Ст. Проситься усіх членів явитися на мітінг бо суть важні справи до полагодження. Довгуючі члени повинні явитися і вирівнати свій довг. А також суспендовані члени котрі не вирівнають свого довгу будуть виключені з Українського Народного Союза і з товариства Української Січи. За уряд: С. Безущко, предсідатель; Гр. Готра, секретар фін.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. о. Николая, від. 4 повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в суботу, дня 17 жовтня точно о годині 7 вечір, в Народнім Домі під ч. 72 Моріс ул., проситься явитися на означений час точно і довгуючі члени повинні прийти і вирівнати свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. За уряд: Йосиф Крайник, предс.; Василь Глива, кас.; Семен Кусень, секретар.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Товариство Запорожська Січ, від. 206. повідомляє своїх членів, що триквартальний мітінг відбудеться дня 18-го жовтня, в годині 1.30 пополудни в Парохіяльній Гали на Блекставк улиця. Отже проситься всіх членів прибути на означений час бо суть важні справи до полагодження. Михайло Бардачевський, предс.; Ілія Околіта, касєр; Михайло Яцишин, секретар.

КЛІВЛЕНД, О. Сестрицтво Н. З. П. Д. Марії, від. 112 У. Н. С. подає до відома всім своїм членкиням, що місячні збори відбудуться в неділю, 18 жовтня, в гали церковній цейчас по Богослуженню. Проситься всіх членкинь вирівнати свої вкладки, а рівнож пригадується, що в неділю, 25 жовтня устроюється баль сестрицтва на котрий запрошується всіх Українців. Дохід призначений на тих членкинь котрі не можуть оплатити своїх вкладок. Початок о год. 6-тій в Народнім Домі при вул. W. 14 St. — Марія Розуміло, пред.; Марія Тулай, секр.; Ева Лялюк, скарб.

Французький письменник Ол. Діма як писав драму „Діяну де Лі", інформувався зі своїм приятелем Анрі Міродьдом. Спільно обговорювали перебіг акції і перипетії героїв. Найважнішою була справа: чи вбити героя, Поля Обрі, чи винайти іншу розвязку. Коли Діма скінчив песу, прибіг до приятеля, та не застав його дома. Тому сказав наймичці: „Прошу сказати панові Міродьдові, що я вбив Поля Обрі". Перелякана наймичка за годину повторила цю новину свому панові. Якжеж здивувалася, коли пан відповів їй:

— Вбив його? То добре зробив!

—o—

Він: Чи ті тісточка з яблоками, чи зі сливками?

Вона: А не вінзаєш по смаку?

Він: Ні.

Вона. Коли так, то що тобі на тім залежить?

ТАРЗАНІВ СИН.

(63)

Copyright, 1929, by Edgar Rice Burroughs, Inc. All rights reserved.

Дні за днями проходили в джунглях й нічого нового Коракови не приносили. Він усе частіше проводив час зі своїм приятелем слоном. Цілими днями в спеку Корак вилежувався на спині слона, почуваючи себе там у найбільшій безпеці. Часами він думав про Меріем, пригадуючи її як щось уже давно минуле. Він, очевидно, не міг знати, що Меріем жила спокійно з цивілізованими людьми й вже навчилася англійської мови.

—o—

Одного дня на фарму незнайомого, де жила Меріем, приїхали гості. Це були знайомі власника фарми, що приїхали сюди з Англії та з Америки, щоб відпочити й розважитися на полюванню. Меріем була цікава побачити нових людей, про яких вона й поняття не мала, живучи в джунглях. Для неї було цікаво, як вони виглядають і чи дуже схожі один на другого. Наймолодшим серед гостей був Морісон Бейнес.

—o—

Морісон Бейнс був аристократичного роду, а природа наділила його гарною вродою. Господиня дому познайомила всіх гостей з Меріем, а також і Бейніса. Дівчина відразу зробила на нього велике враження своєю красою й якоюсь таємничою внутрішньою силою волі й характеру. Скоро вони здружилися, бо лише двоє їх було тут неодружених. Меріем часто розпитувала свого нового знайомого про життя в цивілізованім світі.

—o—

Вони вдвоє нераз виїздили геть поза фарму на прогульку в джунглях. Тоді Меріем розповідала йому про джунглі, про життя в них, але нічого не говорила про себе та про своє життя. Меріем почала все рідше пригадувати Корака. Оповідання про великі міста, про життя в цивілізованому світі й бажання все те нарешті побачити, все більше заступали й відсували геть спогади про того, що лишився в джунглях.

—o—